

« zurück blättern vor »

SZYBER subst. m., ab 1825. **1)** ‘schubladenartige Vorrichtung am Zylinder einer Dampfmaschine zum Durchlassen von Dampf über oder unter den Zylinderkolben’ – ‘przyrząd szufladowy przy cylindrze maszyny parowej, służący do przepuszczania pary pod lub nad tłok cylindra’: [hapax] 1825 RLit 322, Nowo *W żelaznym naczyniu woda zamienia się w parę, do tego aparatu przyłączona jest lufa, która w każdym kierunku poruszać się może, nad nią ist puszka dla kul, która gatunkiem leyka opatrzonego szybrem, w sam środek lufy wpuszczone, wylatują popchnięte parą ciśnącą się ciągle przez lufę.* – nur Sw (mech.). **2)** ‘Riegel am Schornstein, am Ofenrohr; Schiebetür am Ofen’ – ‘zasuwa w kominie lub w rurze pieca, zasuwane drzwiczki w piecu’: 1863 Tyg.Illustr. 198, DOR *Zastosowano nowego pomysłu piece kuchenkowe do opalania węglem (...)* Szybry w nich tak są urządzone, iż paląc pod blachą, można przeprowadzać płomień do kanałów pieca lub komunikację z tymiż kanałami przeciąć. o 1880 GWar 276 5, Nowo *Naczelnik warszawskiej straży ogniowej, (...) uprzejmie prosi tutejszych mieszkańców, ażeby zalecili służącym swoim, szczerlnie zasuwac szybry przed rozpoczęciem wycierania kominów.* o (†1925) 1950–1952 Reym. Now. V 82, DOR *Pomocnik maszynisty co pewien czas otwierał szybry pieca i walił węgle w ognistą paszczę.* o (1954) 1955 Konw.Władza 344, DOR *A niech zamknie szyber, bo ciepło kominem ucieknie.* – Sw, DOR. **3)** ‘Schaufel, um Backwaren in den Ofen zu schieben’ – ‘łopata do wsuwania pieczywa do pieca’: [hapax] 1947 Szczur.Piek. 56, DOR *Bierze się go [precelek] (...) i układa na ługiem posmarowany szyber, czyli łopatę, a następnie piecze.* – Sw (piek. piern.), DOR. **4)** ‘Nudelholz’ – ‘wałek do ciasta’: Sw (gw.), DOR. **5)** ‘Teil des Fotoapparates, der die Platte öffnet’ – ‘część aparatu fotograficznego odkrywająca kliszę’: Sw (fot.). **6)** ‘Stahlplatte im Winkelhaken, an der Ornamente und Lettern befestigt werden’ – ‘płyta stalowa w wankielaku, do której mocuje się ornamenty i litery’: Sw (intr.). **7)** ‘Pfannenriegel’ – ‘zasuwka panewkowa’: Sw (piw.). **8)** ‘ein verschiebbares Teil im Uhrwerk’ – ‘przesuwny element w mechanizmie zegarka’: Sw (zeg.). **9)** *dać szybera jakiej sprawie* ‘eine Sache in Bewegung bringen, sie von einer niedrigen zu einer höheren Instanz bringen’ – ‘puścić sprawę w ruch, przenieść ją z niższej do wyższej instancji’: Sw. ♦ **Etym:** nhd. *Schieber* subst. m., ‘Werkzeug, mit dem man etw. schiebt; verschiebbarer Verschluss’, GRI, nur für Inh. 1, 2, 3, 5, 6, 7, 8, 9. ♦ **Der:** *szyberek* subst. m., ‘Messingring, der verhindert, daß das Rad von der Achse herunterfällt’, zuerst geb. Sw.

« zurück blättern vor »